

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsexamen

ved

Kongsbergs offentlige Skole

for den høiere Almendannelse

i Juni og Juli 1883.

Indhold:

Skoleefterretninger for 1882—83,
meddelte af Rektor.

Kongsberg.

Trykt hos J. Chr. Gundersen i Christiania.

1883.

Indbydelseskraft

til

Afgangs- og Aarsexamen

ved

Kongsbergs offentlige Skole

for den hoiere Almendannelse

i Juni og Juli 1883.

Indhold:

Skoleefterretninger for 1882—83,
meddelte af Rektor.

Kongsberg.

Trykt hos J. Chr. Gundersen i Christiania.

1883.

I.

Skolens Forstanderskab

bestaar for Tiden foruden af Byens Magistrat Byfoged A. D. Eggers og Skolens Rektor (Forstanderskabets valgte Formand) af følgende kommunevalgte Medlemmer:

Andresen C. F., første Direktør ved Sølvværket,
R. St. O. O.

Krag, O. H. J., Direktør ved Vaabenfabrikken, R.
S. O. & R. D. D. O.

Dahl, Jonas, Kaldskapellan.

Sidstnævnte blev i Møde af Formænd og Repræsentanter den 28de December 1882 indvalgt som Medlem af Forstanderskabet istedetfor den hidtil i samme Egenskab fungerende Postmester Hanssøn, der som udnævnt til Postmester i Porsgrund skulde fraflytte Stedet.

II.

Udgangen af det forrige Skoleaar blev i særlig Grad betydningsfuld for denne Skole derved, at samtidig med Afslutningen af Skoleaarets almindelige Gjerning afsluttedes tillige en Livsvirksomhed, der igjennem en lang Aarrække havde været knyttet til Kongsbergs offentlige Skole, og hvorom Erindringen baade inden denne Kommune og i videre Kredse vil bevares i et taknemmeligt og hædrende Eftermæle. Skolens alderstegne, høitagtede Rektor Johan Henrik Graff tog nemlig da Afsked fra sin Stilling som denne Skoles Bestyrer, en Stilling som han da havde indehavt i fulde 38 Aar,

men som svigtende Kræfter nu ikke længer tillod ham at bestride. Vi skulle i det følgende ikke forsøge paa at give nogen sammenhængende eller udtømmende Fremstilling af denne gennem mer end en Menneskealder udstrakte Virksomhed i Skolens Tjeneste, hvilket vilde være det samme som at skrive denne Skoles Historie for det heromhandlede Tidsrum; det er kun vor Hensigt antydningssvis at pege paa enkelte Mærkepunkter af den her tilbagelagte Embedsbane, enkelte mere fremtrædende og betydningsfulde Afsnit inden det her gjældende Tidsrum af Skolens Udviklingshistorie, for ved et saadant kort Omrids at vække Forestillingen om det Arbejdes Værd og Betydning, som hin Række af 38 Aar betegne, om den Sum af ihærdig Dygtighed, udholdende Nidkjerhed og samvittighedsfuldt Arbejde, som her frembyder sig for Tanken til taknemmelig Ihukommelse, og saaledes med det samme fornye for Erindringen Billedet af den med almindelig og udelt Høiagtelse omfattede Personlighed, som nu ikke længer færdes paa disse for ham kjendte og kjære Steder, men har søgt fjernere bort for der efter endt Dagværk at finde en fortjent Aftenhvile.

Det var den 6te August 1844, at Graff overtog det ham ved Naadigst Resolution af 30te December 1842 anbetroede Overlærer- og Bestyrerembede ved Kongsbergs Middelskole, efter den siden Overlærer Maurits Chistoffer Hansens dødelige Afgang den 16de Marts 1842 midlertidig konstituerede Bestyrer J. A. Mohr*).

---

*) Vi henvise med Hensyn til de følgende Notiser til »Indbydelsesskrift til den offentlige Examen i Kongsbergs Middelskole i Juli 1856«, Afsnittet: Tilbageblik 1844—55.

Skolen befandt sig ved det her nævnte Tidspunkt ikke i nogen blomstrende Forfatning. Discipelfrekvensen var ringe, den havde til enkelte Tider gaaet ned til 7—8 Disciple; da Graff overtog Skolens Bestyrelse, det vil sige ved Begyndelsen af Skoleaaret 1844—45, talte Skolen 11 Disciple. Skolen arbeidede, som en Følge deraf, kun med to Klasser og to Lærere, Bestyreren og en konstitueret Adjunkt. Der havde været indledet Undersøgelser om, hvorvidt Skolen burde nedlægges som Middelskole og erstattes ved en Realskole, hvormed der var Tanke paa at sætte et teknisk Institut i Forbindelse. Heraf blev der imidlertid intet, Skolen vedblev at virke i sin tidligere Form som Middelskole, ogsaa efterat Graff havde overtaget Skolens Bestyrelse, og det uagtet det viser sig, at denne, ledet af Omhu for Skolens og den i denne interesserede Kommunes Vel, lige fra førte Færd af havde været stærkt optagen af Tanken paa, hvorledes der bedst skulde gribes an for at bringe den ham betroede Undervisningsanstalt bedre paa Fode. En mere gennemgribende, og, som det snart viste sig, heldbringende Forandring i de her berørte Forhold indtraadte først ved Begyndelsen af Aaret 1852. Det var ved Kgl. Resolution af 15de September 1851 blevet bestemt, at Kongsbergs Middelskole i Lighed med Landets øvrige offentlige Skoler skulde omdannes til en forenet Mittel- og Realskole, overensstemmende med den almindelig gjældende Reorganisationsplan, »med de Modifikationer, som indeholdtes i Skolens Forstanderskabs Forslag af 30te April 1849 eller som forøvrigt af Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet maatte blive bifaldte«. Denne Omdannelse af Skolen til en forenet Mittel- og Realskole paabe-

gyndtes efter Nytaar 1852 med Oprettelsen af to Fællesklasser samt 1ste Latin- og 1ste Realklasse, hvilken Organisation derefter fuldstændiggjordes efterhaanden som Disciplene opflyttedes i de høiere Klasser og var afsluttet ved Begyndelsen af Skoleaaret 1854—55, da Skolen havde sine 6 Klasser, to Fællesklasser samt to Latin- og to Realklasser, i Virksomhed. Samtidig med denne Omdannelse af Skolen fra Begyndelsen af Aaret 1852 af var Lærerpersonalet blevet forøget, saa at det fra nu af bestod af Rektor, to Adjunkter, en Hjælpelærer og en Timelærer. Disse Skolens Lærerkrafter blev senere endnu forøgede derved, at Skolen i den sidste Halvdel af 1854 fik en særskilt Lærer i Skrivning og Tegning, efterat det nødvendige Tilskud dertil var bevilget af Stortinget. Discipelantallet var paa samme Tid steget, saa at dette allerede ved Udgangen af Mærkeaaet 1851—52 beløb sig til 33 Disciple, medens det endnu ved Udgangen af foregaaende Skoleaar kun havde været 13. Denne Forøgelse har siden, om end med Fluktuationer, fornemmelig i de senere Aar — været kontinuerende.

Endelig har vi i denne Forbindelse at nævne, hvorledes, som bekjendt, den ovenfor omhandlede i 1852 etablerede Ordning af Skolen som Middel- og Realskole efter henved 20 Aars Mellemrum paany blev afløst af den Organisationsplan, som blev en Følge af Lov om offentlige Skoler for den høiere Almendannelse af 17de Juni 1869, hvilken sidste Omdannelse for denne Skoles Vedkommende blev paabegyndt ved Indtrædelsen af Skoleaaret 1870—71, saaledes at de fire nederste Klasser af den nyorganiserede Middelskole, kombinerede toaarige Klasser, da sattes i Virksomhed og den suc-

cessive Gjennemførelse af denne Ordning op igjennem Skolen forbeholdtes de nærmest paafølgende Aar. Denne Ordning er den fremdeles bestaaende. Vi har med disse vore korte Bemærkninger, der minder om Ting, som ialfald for dem iblandt os, der har havt Anledning til gjennem en længere Tid at følge denne Skoles Virksomhed, er bekjendte nok, kun havt til Hensigt paany at fremdrage for Tanken de mere betydningsfulde Momenter af Skolens indre Udviklingshistorie, saadan som denne artede sig i den lange Tid, da J. H. Graff var denne Skoles Bestyrer. Vi ser, at disse Forandringer i Skolens indre Organisation har været baade mange og betydelige, Forandringer, som vistnok ikke var eiendommelige for denne Skole alene, men hvis heldige, efter Stedets og Skolens Tarv saavidt mulig, afpassede Gjennemførelse i en saa væsentlig Grad skyldtes den erfarne Skolemands sikre og kyndige Ledelse. Vi kunne imidlertid her, hvor det gjælder at kaste et om end flygtigt Tilbageblik paa den afgangne Rektors Virksomhed iblandt os, ikke indskrænke os til at dvæle alene ved hans Fortjener af Skolen med Hensyn til dens indre Ordning og Skikkelse, hvorved hans fremtrædende administrative Evne i Forbindelse med en gennem et langt og pligtro Arbejde i Skolens Tjeneste vunden moden Erfaring kom ham tilhjulps — ogsaa med Hensyn til Skolens ydre Tilstande og Økonomi har hans ihærdige Bestræbelser, her støttede af praktisk Blik og Dygtighed, sat sig Spor, som skulle bidrage til at bevare ham i varigt Minde. Det vil være bekjendt, hvorledes det af Rektor Graff allerede i 1862 reiste Spørgsmaal om en tidsmæssig Udvidelse af det gamle Skolelokale paa Grund af en ydre Foranledning, nemlig den om Vaaren 1863

— den 27de April — Skolen delvis overgaaede Brand, af rette Vedkommende blev gjenoptaget til Behandling og ledede til tildels vidtløftige og langvarige Forhandlinger imellem Skolens Vedkommende tilligemed det Offentlige og Kommunen, hvis endelige heldige Resultat blev Opførelsen af den nuværende smukke og hensigtsmæssige Skolebygning med Gymnastiklokale, som toges i Brug i Begyndelsen af Aaret 1874.

Johan Henrik Graff viste sig i al sin Færd som en af disse Mænd, hvis ædle Skjoldemærke er Karakterens uplettede Hæderlighed, og som med Rette fortjene Navn af helstøbte Personligheder. Han var en sluttet, mandig Karakter, der med sædeligt Alvor, uden Bram ofrede sig helt og fuldt til Opfyldelsen af sit vigtige Livkalds Pligter; ved Udholdenhed i Villien og streng Samvittighedsfuldhed i Arbeidet naaede han, om ikke let, saa dog saameget sikrere det Maal, som Pligttraskaben satte ham.

Den samme Samvittighedsfuldhed, som prægede denne Mands hele øvrige Færd i det offentlige og private Liv, var ogsaa et Særkjende for hans Virksomhed som Lærer og Opdrager, for hans Undervisning; der har lydt og lyder fremdeles fra hans talrige Discipelskare, ældre som yngre, anerkjendende Vidnesbyrd om hans grundige og indtrængende Undervisningsmaade, om den nøiagtige og indgaaende Maade, hvorpaa han forstod at bringe det foreliggende Stof til sikker og frugtbar Tilegnelse. Af de forskjellige Undervisningsfag, som han til forskjellige Tider foredrog paa Skolen, var ved Siden af Latin maaske Historie et af dem, som han omfattede med mest Interesse, og som det nok ogsaa kan tænkes maatte i særlig Grad tiltale en

Mand med en saa praktisk Aandsretning og hans, hvor det gjaldt historiske og statistiske Data, sikre og tro Hukommelse. Der var Tider, da han foredrog denne Disciplin den hele Skole igjennem. Den sjeldne Arbeidsdygtighed, som Graff tidligere stedse havde været i Besiddelse af, og som, baaret oppe ligemeget af legemlig og aandelig Kraft, havde tilladt ham at røgte sin vigtige Gjerning lige til nær de sytti Aars Alder, begyndte imidlertid i den sidste Tid at svigte, Aarenes Tryk begyndte at gjøre sig gjældende, Sygdom i Hjemmet slog til, den fortjente Veteran i Skolens Tjeneste mærkede, at den Tid var inde, da han trængte til Hvile efter anstrengt Dagværk, til Afløsning fra den ansvarsfulde Post, han som en ægte Aandens Riddersmand vedblev at vogte med selvopofrende og trofast Omhu lige til det sidste. Den 15de Juli 1882 fraaadte Graf som denne Skoles Bestyrer.

Det pligtro Arbeide giver en renterig Arv, den til Hæder og Ære, som øvede Gjerningen og viede den al sin Kraft og Evne. Og er det en Aandens Gjerning, som er bleven øvet, saaledes som Tilfældet er med den her afsluttede Livsvirksomhed, da har Arven den Art, som er eiendommelig for alle aandelige Skatte, at Renterne falde lige rigeligt til de Enkelte, selv om de er mange, der er med om at dele den. Fra Rektor Graffs lange og nidkjære Virksomhed som Lærer og Opdrager er Kundskabens og Dannelsens ædle Frø gjennem den lange Række af velforberedte Discipelkuld, der i hans Tid udgik af denne Skole, spredt ogsaa udover dette Steds Grændser viden om i vort Land, hvor disse Disciple som Mænd i forskjellige Livsstillinger endnu med Taknemmelighed ihukomme sin gamle Lærer. Men ikke det alene. Det sandes her, at

det Arbeide, som i Troskab og Samvittighedsfuldhed nærmest er udført for den engere Virkekreds, hvortil Mandens Virksomhed er knyttet, netop paa Grund af den samvittighedsfulde Grundighed, hvormed det er udført, ofte sætter en Frugt og giver et Udbytte, som bliver af mer almengyldig Betydning, ja faar en videre Rækkevidde, end mænggang maaske den bramfri Personlighed selv, fra hvem det udgik, fra først af tænkte sig. Det er nylig paa den mest offentlige Maade af en kompetent Mund blevet udtalt, at Rektor Graff allerede i den første Tid af sin Virksomhed som denne Skoles Bestyrer under sine Overveielser om den hensigtsmæssigste Ordning af denne Skoles Forhold var inde paa Tanker, der senere viste sig frugtbare og fik en mere almindelig Anvendelse, at han, som det hed, i Begyndelsen af sin Virksomhed var tidlig fremme i mange Retninger, hvor andre senerehen fandt sig vel ved at følge efter. Om det Alvor og den Dygtighed, hvormed han behandlede ethvert ham forelagt almindeligere Skolespørgsmaal, blev der ligeledes ved samme Leilighed talt hædrende Ord, idet der navnlig blev henpeget paa den fortjente Opmærksomhed, som de fra Kongsberg Skole fremkomne Oplysninger vakte under den Kongelige Kommissions Forhandlinger, som gik forud for Loven af 17de Juni 1861. Den samme gennemgaaende Omhyggelighed giver sig ogsaa tilkjende i den herfra Skolen af den gamle Rektor efter Forhandlinger i Skoleraadet afgivne Erklæring angaaende den i Kirkedepartementets Circulære af Februar 1881 omhandlede Revision af Undervisningsplanen for Middelskolerne (og Gymnasierne).

Naar vi se tilbage paa Rektor Graffs Virksom-

hed som Skolemand, bør det altsaa heller ikke glemmes, at denne maa siges ikke at have været uden Betydning ogsaa for det almindelige Skolevæsens Udvikling i vort Land. Hvad han inden denne Kommune virkede for Skolevæsenets Udvikling i Almindelighed, ligger det udenfor vor Hensigt med disse Bemærkninger at berøre.

Vi ender disse Linier som vi begyndte:

Johan Henrik Graffs Navn vil længe bevares ved denne Skole, blandt Lærere og Disciple, inden denne Kommune og i videre Kredse i et taknemmeligt og hædrende Eftermæle.

III.

Skolens Lærerpersonele bestaar for nærværende af følgende:

Jørgen Fredrik Ording, Rektor. Født i Skien 1832, Student 1849, cand. philol. 1859. Ansat som Timelærer ved Drammens Skole 1861; i 1863 udnævnt til Adjunkt, i 1876 til Overlærer ved samme Skole. Udnævnt til sit nuhavende Embede den 3die Juli 1882.

Ole Andreas Udby, Adjunkt. Født paa Kongsberg 1847, Student 1870, cand. real. 1877. Udnævnt til Adjunkt ved den herværende Skole den 19de Januar 1878.

Otto Ferdinand Böhmer, Adjunkt. Født paa Lillehammer 1853, Student 1871, tog sproglig-historisk-Lærerexamen 1878. Ansat som Klasselærer i 1878 og derefter udnævnt til Adjunkt den 1ste August 1879 — ved den herværende Skole.

Georg Olavus Greve, Adjunkt. Født i Næsne, Helgeland 1843, Student 1863, cand. mag. 1874. Lærer ved Maribogadens Latin- og Realskole 1875

—80. Udnævnt til Adjunkt ved den herværende Skole den 28de Mai 1881.

Jakob Dybwad Johnsen, Klasselærer. Født i Kristiania 1856, Student 1873, cand. theol. 1879; tog praktisk-theologisk Examen 1880. Ansat som Klasselærer ved den herværende Skole 1881.

Andreas Johan Julius Klewe, Organist. Født 1832, Elev af Lindemann i Thronhjelm og Vogel i Bergen. Ansat som Sanglærer ved den herværende Skole i November 1854.

Max Theodor Lund, Artilleriløitnant, Kontrol-officer ved Vaabenfabrikken. Født i 1852. Ansat som Tegnslærer 1878, som Gymnastiklærer 1880.

Ole Ulriksen Hoff, Tilsynslærer ved Almueskolen. Født i 1840, Seminarist. Ansat som Skrive-lærer 1869.

Da Skolen begyndte sin Virksomhed den 18de August efter Sommerferien, var Adjunkt Udby ved Sygdom hindret fra at overtage sine Undervisningstimer, og disse blev derfor i den halvanden Uges Tid, som dette Sygdomsforfald vedvarede, med Departementets Samtykke besørgede af Hr. cand. philos. August Eggers. Forøvrigt har i Skoleaarets Løb intet nævneværdigt Sygdomsforfald indtruffet blandt Lærerne og intet, der har givet Anledning til nogen særegen Forføining.

IV.

Disciplene.

Skolen talte ved Udgangen af forrige Skoleaar 62 Disciple. Efterat af disse 9 var udmeldte, hvoraf 7 efter bestaaet Afgangsexamen, begyndte Skolen det nye Skoleaar med det samme Antal Disciple, nemlig 62, hvoraf altsaa 9 nyoptagne.

Disse var fordelte paa de forskjellige Klasser og Linier saaledes:

Kl. VI	Latinlinie	5	Disciple
do.	Engelsklinie	7	—
Kl. V	Latinlinie	5	—
do.	Engelsklinie	7	—
Kl. IV	Latinlinie	3	—
do.	Engelsklinie	6	—
Kl. III	—	8	—
»	II	14	—
«	I	7	—

Tils. 62

Af de nyindmeldte Disciple blev 7 optagne i Kl. I, 1 i Kl. II og 1 i Kl. III.

Med Hensyn til den i Kl. II optagne Discipel blev det af Skoleraadet udtalt, at uagtet denne Discipels mangelfulde Forberedelse og tvivlsomme Evner nok kunde være egnede til at vække Betænelighed med Hensyn til hans Optagelse i Skolen, fandt man dog paa Grund af Omstændighederne ikke at burde negte ham Adgang til denne, og maatte han da faa sin Plads i Kl. II, da hans Alder ($12\frac{1}{3}$ Aar) ikke tillod at sætte ham lavere. Med Samtykke af Faderen, der er Udenbyesboende, blev der truffet Forføining til Privatundervisning for denne Discipel. Den samme Forføining blev, ligeledes med vedkommende Faders Samtykke, truffet for den i Kl. III optagne Discipels Vedkommende, forsaavidt angik et enkelt Fag, Tysk, hvori det viste sig, at han stod adskilligt tilbage.

Af Skolen udmeldtes i Aarets Løb:

I 3die Kvartal 1882 af Kl. IV E. 1 Discipel
 » 4de — — » « I 1 — { paa Grund af Svagelighed.

Derimod optoges i Skolen i 4de Kv. 1882 to

Disciple, hvoraf den ene i Kl. V L., den anden i Kl. IV L. Ligeledes blev efter Nytaar en tidligere Elev af Kristiania Kathedralskole, hvis Skolegang der var bleven afbrudt ved Sygdom, men som efter nogen Tids Ophold her paa Stedet efter Faderens Ønske vilde forsøge at gjenoptage Skolegangen, optagen i denne Skoles Kl. V E., men, da det gamle Sygdomsanlæg vendte tilbage, maatte han efter blot 8 Dages Undervisning igjen tages ud af Skolen.

Ved Udgangen af indeværende Skoleaar tæller efter dette Skolen det samme Antal Disciple som ved Begyndelsen af samme.

Med Hensyn til Disciplenes Fordeling i Klasser og Linier er i Skoleaarets Løb ingen Forandring foregaaet, naar undtages, at efter Nytaar en enkelt Discipel opflyttedes fra Kl. I i II, da han ved Privatundervisning i Tysk havde opnaaet det for denne Klasse nødvendige Standpunkt i dette Fag og med Hensyn til Alder og Kundskaber forøvrigt fandtes at passe for den høiere Klasse.

Tabel,
der viser Disciplenes Fordeling i Klasser
og Linier for Skoleaaret 1882—83.

	3die Kv. 1882.	4de Kv. 1882.	1ste Kv. 1883.	2det Kv. 1883.
Klasse VI Latinlinie . .	5 (hvoraf 1 gjensidd.)	5	5	5
— — Engelsklinie .	7	7	7	7
— V Latinlinie . .	5 (hvoraf 1 gjensidd.)	6	6	6
— — Engelsklinie .	7	7	7	7
— IV Latinlinie . .	3	4	4	4
— — Engelsklinie .	6	5	5	5
— III	8 (hvoraf 1 gjensidd.)	8	8	8
— II	14 (hvoraf 1 gjensidd.)	14	15	15
— I	7	7	5	5
Samlet Antal	62	63	62	62

Med Hensyn til den i Kl. V L. fra forrige Skoleaar gjensiddende Discipel bemærkes, at han, efter tidligere at have været Elev af Bergens Kathedralskole, blev optaget i denne Skole i 2det Kvartal 1882 og paa Grund af Omstændighederne ikke deltog i Aarsexamen.

Af Skolens Disciple har i dette Skoleaar 14 været hjemmehørende udenfor Stedet:

Nemlig 7 fra Eker

- 2 » Hitterdal, Thelemarken,
- 1 « Flesberg, Numedal,
- 1 » Gransherred, Thelemarken
- 3 « Hedenstad, Sandsver.

Med Hensyn til Forældrenes Stilling har Forholdet været følgende:

Embedsmænd og Bestillingsmænd	16
Kjøbmænd og andre Næringsdrivende	13
Haandværkere	5
Opsynsmænd og Arbeidere	5
Gaardbrugere	6
Skibsfører	1

Disciplenes Gjennemsnittsalder i de forskjellige Klasser var ved Enden af August forrige Aar følgende (Brøken udtrykt i Tolvtedele):

Kl. I	Gjennemsnittsalder	$9\frac{5}{2}$,	Normalalder	9	Aar
» II	—	$10\frac{1}{2}$,	—	10	»
« III	—	$12\frac{2}{2}$,	—	11	«
» IV	—	$12\frac{0}{2}$,	—	12	»
« V	—	$14\frac{0}{2}$,	—	13	«
» VI	—	$15\frac{8}{2}$,	—	14	»

V.

Skole- og Indskrivningspenge. Fripladse.

Skolepengene er:

i Kl. I—III Kr. 60

i » IV—VI « 84.

For Brødre tilstaaes Moderation paa følgende Maade:

første Broder (den øverste i Skolen)	betaler fuldt ud,
anden —	tre Fjerdedele,
tredie —	Halvdelen,
fjerde og følgende	gaar frit.

Indskrivningspenge erlægges ved Optagelse:

- i Kl. I—III med Kr. 8,
i » IV—VI » » 16.
-

Skolens Indtægt af Skole- og Indskrivningspenge har for Budgetterminen 1888 $\frac{2}{3}$ været sat til Kr. 4600; den er for næste Budgettermin 1888 $\frac{3}{4}$ foreslaaet sat til Kr. 4188, i Forhold til det paaregnede Antal Disciple. Fripladsenes Antal, som i indeværende Budgettermin har været 6 $\frac{1}{2}$, er i Overensstemmelse dermed for næste Termin foreslaaet til 6.

Fripladse har i indeværende Skoleaar været tilstaaet følgende:

Hel Friplads til:

Hans P. N. Ruud,	Elev af Kl. VI Latinlinien,
Severin Gaasrud,	— « — — Engelsklinien,
Einar Schou,	— » — V L.,
Abraham O. Rogstad,	— « — — L.,
Theodor Fuske	— » — — E.

Halv Friplads til:

Harald Schmidt,	Elev af Kl. VI E.,
Hjalmar Olsen,	— « — V E.,
Karl Andersen	— » — — E.

Med Hensyn til Betingelserne for at opnaa Friplads fastsætter Skoleloven af 17de Juni 1869 følgende:

1. At Discipelen har gode Anlæg.
2. At han ved sædelig Opførsel og Flid gjør sig fortjent til saadan Understøttelse.

3. At hans Trang er bekræftet ved paalidelige Vidnesbyrd.

Fripladse tilstaaes kun for 1 Aar ad Gangen og maa hver Gang søges paany.

VI.

Undervisningen.

I sidste Halvaar 1882 omfattede Undervisningstiden, som tidligere har været Tilfældet ved denne Skole, Timerne fra 8—2, med Mellemtimen 11—12 anvendt til Gymnastik og Sang. Heri indtraadte efter Nytaar en Forandring. Det var nemlig paa Forestilling af Skolens Gymnastiklærer og senere ogsaa Sanglærerøen efter Sagens forudgaaende Behandling i Skoleraadet blevet vedtaget, at man efter Nytaar skulde forsøge en Ordning, hvorefter Læsetiden blev henlagt til Timerne 8—1, og Gymnastik med Sang blev forlagt til Timen 1—2. Da denne Ordning, med behørig Udstrækning og passende Fordeling af Friminutterne mellem Læsetimerne, har vist sig ikke at medføre nogen Ulempe for Undervisningen, men i sine Henseender at have sine Fordele, er den siden bleven bibeholdt.

I Sang, som har 3 Timer, og Gymnastik, som har 4 Timer egentlig, er Timerne, som før, fordelt med Halvtimer paa de to Afdelinger, hvori Skolen i disse Fag er delt. Som en Følge deraf kan, med Undtagelse af den enkelte Dag midt i Ugen, da der i Timen 1—2 er baade Sang og Gymnastik, hver af de to Afdelinger vekselsvis forlade Skolen Kl. 1½.

Undervisningstidens Fordeling paa de forskellige Lærefag i de forskellige Klasser har været den samme som i de nærmest foregaaende Aar, overensstemmende med Normalplanen og med den Kombination af Klasserne, som Forholdene ved den herværende Skole gjør nødvendig.

Kombination har fundet Sted i følgende Udstrækning:

Kl. VI og V	kombinerede i Latin	4	Timer.
	Engelsk	4	—
	Mathematik	3	—
	Naturkundskab	2	—
	<hr/>		
	Tilsammen	13	Timer.

Kl. V og IV	Religion	2	Timer.
Kl. IV og III	Modersmaal	1	Time.
	Geografi	3	—
	Naturkundskab	2	—
	Mathematik	4	—
	<hr/>		
	Tilsammen	10	Timer.

Kl. II og I	Religion	3	—
	Modersmaal	5	—
	Historie	3	—
	Geografi	3	—
	Mathematik	4	—
	Skrivning	3	—
	<hr/>		
	Tilsammen	21	Timer.

Desuden har Kl. III to Skrivetimer, sammen med Kl. I.

Tabel,

der viser Undervisningstimernes Fordeling paa de forskjellige Fag og Klasser
samt den stedfindende Kombination.

Fag.	Klasse I	Klasse I og II	Klasse II	Klasse III	Klasse III og IV	Klasse IV	Klasse V	Klasse V og IV	Klasse VI	Sum.
Religion	—	3	—	3	—	2	2	—	2	10
Modersmaal	5*	5	—	4	1	3	3	—	3	24
Tysk	5*	—	5	5	—	3	3	—	3	19
Latin	—	—	—	—	—	L. 7	L. 3	L. 4	L. 3	17
Engelsk	—	—	—	—	—	E. 6	E. 2	E. 4	E. 2	14
Fransk	—	—	—	—	—	—	3	—	2	5
Historie	—	3	—	3	—	3	2	—	3	14
Geografi	—	3	—	—	3	—	1	—	1	8
Naturkundskab	—	—	2	—	2	—	1	2	1	8
Mathematiske Fag	—	4	—	2	4	2	3	3	3	21
Tegning	—	—	2	1	—	E. 1	E. 1	—	E. 1	6
Skrivning	2	3	—	2**	—	—	—	—	—	5
	7	21	9	20	10	L. 20 E. 20	L. 21 E. 21	L. 9 E. 9	L. 21 E. 21	151

*) de samme 5 Timer optræder i 1ste Halvaar under Modersmaal, i 2det under Tysk, som da paabegyndes i Kl. I.

***) sammen med Kl. I.

Af vaigfri Fag har været læst:

Fransk i Kl. VI (12 Disciple) af 11.
 — i - V (13 —) - 7.
 Valgfri Fysik i - VI af 3, i det allersidste af Skoleaaret kun af 2 Disciple.
 — i - V af alle.

I Klasse III har i Henhold til Skolelovens § 13 andet Passus 1 Discipel i sidste Halvaar været fritaget fra at deltage i Undervisningen i Tysk.

Fra Deltagelse i Gymnastik har været fritagne
 i hele Aaret Kl. VI — 1 Discipel

	- V	— 2	—
	- IV	— 2	—
	- II	— 1	—
for en større Del af Aaret	- VI	— 2	—
	- V	— 3	—
	- IV	— 1	—
	- III	— 1	—
	- II	— 1	—
	- I	— 2	—

I Sangundervisningen deltog ved Begyndelsen af Skoleaaret 41 Disciple; senere tilkomne 2, altsaa tilsammen 43. Af disse er i Skoleaarets Løb udgaaede paa Grund af Stemmeskiftning eller andre Aarsager 14; igjen: 29.

Fagfordelingen imellem Lærerne har været som følger:

Rektor Kl. VI Modersmaal	3	Timer.
- Latin	3	—
- VI & V Latin	4	—
- V Modersmaal	3	—
- Latin	3	—
- III Tysk	5	—
		21 Timer.

Rektor Klasseforstander i VI med Bistand af
Adjunkt Udby.

Adjunkt Udby	Kl. VI	Mathematik	3	Timer.
-	VI & V	—	3	—
-	V	—	3	—
-	IV	—	2	—
-	IV & III	—	4	—
-	III	—	2	—
-	II	—	4	—
-	VI	Naturkundskab	1	—
-	VI & V	—	2	—
-	V	—	1	—
-	IV & III	—	2	—
-	II	—	2	—
			<hr/>	
			29	Timer.

Adjunkt Bøhmer	Kl. VI	Engelsk	2	—
-	VI & V	—	4	—
-	V	—	2	—
-	IV	—	6	—
-	VI	Fransk	2	—
-	V	—	3	—
-	IV & III	Geografi	3	—
-	II & I	—	3	—
-	II	Tysk	5	—
			<hr/>	
			30	Timer.

Bøhmer Klasseforstander i Kl. V.

Adjunkt Greve	Kl. VI	Historie	3	—
-	IV	—	3	—
-	VI	Tysk	3	—
-	V	—	3	—
-	IV	—	3	—

Kl. IV Modersmaal	3	Timer.
- IV & III	1	—
- III	4	—
- IV Latin	7	—

---

30 Timer.

Greve Klasseforstander i IV og III.

Klasselærer Johnson	Kl. VI Religion	2	Timer.
- V & IV	—	2	—
- III	—	3	—
- II & I	—	3	—
- VI Geografi	—	1	—
- V	—	1	—
- V Historie	—	2	—
- III	—	3	—
- II & I	—	3	—
- II Modersmaal	—	5	—
- I	—	5	—

---

30 Timer.

Johnson Klasseforstander i II og I.

Organist Klewe	Kl. VI—I Sang	3	Timer.
Artilleriløitn. Lund	Kl. VI E. Tegning	1	Time.
- V E.	—	1	—
- IV E.	—	1	—
- III	—	1	—
- II	—	2	—
- VI—I Gymnastik	—	4	—

---

10 Timer.

Filsynslærer Hoff	Kl. III & I Skrivning	2	Timer.
- II & I	—	3	—

---

5 Timer.

VII.

Middelskoleexamen.

Til Middelskolens Afgangsexamen 1882 fremstillede sig 17 Examinander, hvoriblandt 9 af Skolens Disciple, samtlige Elever af Kl. VI, 4 paa Latinlinien og 5 paa Engelsklinien, samt 8 Privatister. Af Skolens Examinander rejiceredes ved den skriftlige Prøve 2, begge paa Latinlinien. De øvrige 15 bestod Examen med det Udfald, som den Side 29 følgende Tabel viser.

Som Censorer fungerede foruden Skolens Lærere i Engelsk og Fransk Politimester J. E. Nielsen, i Mathematik Realkandidat A. Holmsen, i Naturkundskab Overstiger Meinich.

Til den skriftlige Prøve fremsendtes fra Overbestyrelsen følgende Opgaver:

Norsk Stil.

I en Fortælling at vise, at naar Nøden er størst, er Hjælpen nærmest.

Tysk Stil.

En preussisk Husar blev tagen til Fange af Franskmændene. Han hørte til det saakaldte sorte Regiment, der bestod af Hærens dristigste Ryttere; der fortaltes om dem, at de gik i Kampen som til en Dans, og at de aldrig vendte tilbage uden Bytte.

Fangen blev ført frem for den franske General, som spurgte ham, hvor Preusserne stode. »Hvor I ikke ville kunne angribe dem«, var Svaret. Paa Spørgsmaalet, hvor talrige de vare, svarede han: »Gaar hen og tæller dem!« Generalen var langt fra at tage Soldaten disse Svar ilde op; han syntes godt om hans Kjækhed og spurgte, om hans Konge havde mange saadanne Soldater som ham.

Husaren svarede: »Jeg hører til de daarligste; ellers var jeg ikke nu Eders Fange«.

Man lod ham gaa og gav ham Penge til; men skjønt han selv var bleven udplyndret, vægrede han sig ved at modtage dem; »af mit Fædrelands Fiender«, sagde han, »tør jeg ingen Gaver modtage«. Han blev buden Tjeneste i den franske Hær, man vilde endog gjøre ham til Officer, forgjæves; med de Ord: »Jeg er Preusser«, drog han stolt tilbage til Sine.

Latinsk Stil.

Da Hannibal vilde bortføre¹⁾ en gylden Søile, som var i Juno Lacinias Tempel, gjennemborede han den for at undersøge, om den var helt igjennem af Guld²⁾ eller [blot] udvendig³⁾ forgyldt. Da han fandt, at den var helt igjennem af Guld, og besluttede at tage⁴⁾ den, syntes det ham i Drømme, at Juno truede med, at hun, hvis han gjorde det, vilde sørge for⁵⁾, at han ogsaa skulde miste det Øie, hvormed han saa godt. Det er nemlig bekjendt, at Hannibal allerede før, da han i Etrurien⁶⁾ satte sin Hær over Floden Arnus, havde mistet det ene⁷⁾ Øie. Bevæget ved disse Gudindens Ord afstod Hannibal fra sit Forehavende⁸⁾ og satte et af det udborede⁹⁾ Guld forfærdiget¹⁰⁾ Billede af en Ko paa Toppen af Søilen.

Engelsk Stil.

Jean Bart.

Jean Bart, Frankrigs Tordenskjold, var født i

---

¹⁾ Aufero. ²⁾ Udtrykkes ved Adjektivet solidus. ³⁾ Extrinsicus. ⁴⁾ Tollo. ⁵⁾ Efficio. ⁶⁾ Etruria. ⁷⁾ Alter. ⁸⁾ Inceptum. ⁹⁾ Jeg udborer: Extrebro. ¹⁰⁾ Udtrykkes ved Verbet gjøre.

den franske By Dunkerque¹⁾. Allerede som Gut færdedes²⁾ han meget paa Vandet, og da han var bleven Mand, gjenlød snart hele Europa af Rygtet om hans Mod og Koldblodighed. — Engang var han løbet ind til³⁾ Bergen for at udbedre sit Skib. Til samme Tid laa der en engelsk Fregat paa Havnen, En Dag, da Jean Bart spadserede i Byen, mødte han den engelske Kaptein. Denne hilste høfligt paa ham og sagde, at det glædede ham at gjøre sin navnkundige Fiendes Bekjendtskab. »Deres smukke Skib skulde jeg gjerne ville bringe med mig til England«, ytrede han; »men før vi vexle Kugler paa Havet, vil jeg som en ærlig Sømand indbyde Dem til Middag hos mig«. — »Jeg tvivler paa, at min Fregat nogensinde vil blive Deres«, svarede Jean Bart, »men Deres Indbydelse modtager jeg;« — og han indfandt sig den næste Dag til den af Engelskmanden fastsatte Tid. — Muntert forløb nu nogle Timer, indtil den engelske Kaptein vendte sig til Jean Bart og sagde: »Jeg tager Dem til Fange, udlever Deres Kaarde!« Jean Bart reiste sig og rettede Munden af en Pistol mod en Tønde Krudt, som stod mellem to Kanonporte. »Hvis nogen af Eder gjør den mindste Bevægelse, gjør I rettest i at bede Eders Fadervor⁴⁾«, sagde han rolig. Forfærdede saa de engelske Officerer paa hverandre; de vidste, at Jean Bart var istand til at udføre sin Trusel. Imidlertid havde Jean givet et Tegn med Haanden ud af den ene Kanonport, og kort efter hørte man de muntre Hurraraab af de franske Matroser, som raskt sprang ombord og uden Vanskelighed fik Bugt med den raadvilde Besætning.

¹⁾ Dunkirk. ²⁾ færdes ɔ: to be. ³⁾ løbe ind til ɔ: put in at. ⁴⁾ bede Eders Fadervor ɔ: say your prayers.

Regning og Konstruktionstegning.

(For Piger).

1.

Konstruer et Triangel, hvori en Side er 10cm. , en anden 5cm. og Perpendikulæren paa den første fra Toppunktet af den modstaaende Vinkel 4cm. . Forklar Fremgangsmaaden.

2.

En Landmand fandt efter endt Indhøstning, at hans Besætning, der bestod af 20 Kjør, 2 Heste og 45 Faar, ikke vilde være forsynet med Foder for længere Tid end 5 Maaneder og 10 Dage. Han solgte derfor 6 Kjør og 24 Faar. Hvor længe vilde hans Forraad strække til for den tiloversblevne Besætning? Man regner, at 4 Heste trænge lige meget Foder som 5 Kjør, og en Ko lige meget som 6 Faar. En Maaned regnes lig 30 Dage.

3.

En vis Gjæld er forfalden til Udbetaling om et Aar. Mod kontant Betaling gives Rabat; beregnes denne efter 5 pCt., bliver det kontante Beløb 50 Kroner mindre, end naar Beregningen sker efter 4 pCt.

Hvor stor er den om et Aar forfaldne Gjæld?

(For Gutter).

1.

No. 1 og 2 som for Piger.

3.

I en Firkant ABCD er $AB = 9\text{cm.}$, $AD = 6\text{cm.}$, Diagonalen $BD = AB$, $DC = 4\text{cm.}$ og $BC \perp DC$. Konstruer denne Firkant og beregn dens Flade-

indhold med saa stor Nøiagtighed, at Feilen ikke beløber sig til 1 $\square^{mm}$. Forklar Fremgangsmaaden ved Konstruktionen.

No. 4 som No. 3 for Piger.

Fremdeles fremsendtes fra Overbestyrelsen Opgaver i Frihaandstegning for begge Linier og i Projektionstegning for Engelsklinien.

Karakterer ved Middelskoleexamen 1882.

Examinanderne.	Mødermaal, skriftlig.		Latin, skriftlig.	Latin, mundtlig.	Engelsk, skriftlig.	Engelsk mundtlig.	Tysk, skriftlig.	Tysk, mundtlig.	Regning, skriftlig og Konstruktions- tegning.	Regning og Geometri.	Religion.	Historie.	Geografi.	Fransk.	Naturkundskab.	Naturlære.	Naturhistorie.	Skrivning.	Tegning.	Hovedkarakter.
	Mødermaal, skriftlig.	Mødermaal, mundtlig.																		
E. Heiberg Hansteen	3,5	1,5	1	2			1	1	1	1	1	1	1,5	1	1			2,5	2	Udmærk. godt (1,43).
Thomas Saatvedt...	3,5	2	2	4			2,5	2	3	1,5	2,5	2	2,5	2	2			1	2	Meget godt (2,32).
Nils Larsen	2	2,5			2,5	2	2,5	2	1	1	2	2	2,5	2,5		1	2	2	2	Meget godt (1,97).
Nikolai Frog	3,5	2			4	2,5	3	3	1,5	2	2	2,5	2,5	2,5		2	2,5	2	2,5	Meget godt (2,50).
Jørgen Wessel	3	3			3	2	4,5	2,5	2,5	2	2	1	1,5	2		1	2	3	2,5	Meget godt (2,34).
Einar Holm	3	3			2	1,5	4	3	2,5	3,5	3,5	3	3		2			1	2,5	Godt (2,68).
Kristian Wessel ...	4	3			4	2,5	3,5	4	2,5	2	3	2	2,5	3		1,5	3	2,5	1,5	Godt (2,78).
Privatister:																				
Marie E. Andersen	3	2,5			2,5	2	2	2,5	2,5	2	2	2,5	3	1,5	2			1,5	1,5	Meget godt (2,20).
Sophie Duus	4	1,5			3,5	1	2,5	1,5	1,5	1,5	1,5	2	2,5	2	2,5			2	2	Meget godt (2,10).
Selma Eriksen	3,5	2,5			2,5	1,5	2,5	2	2	2	1,5	2,5	3	2,5	2			1,5	3	Meget godt (2,30).
Katharina Halvorsen	3,5	2			2	1,5	2,5	1,5	1,5	1	1	1	2,5		1,5			3	2,5	Meget godt (1,93).
Malane Hanssøn ...	4	2			2,5	1	2	2	2,5	1	2	2	2		1,5			2	2,5	Meget godt (2,07).
Amalie Klewe	2,5	2			1,5	2	1,5	2	1	1	1	1,5	2,5	1,5	1			1,5	2	Meget godt (1,63).
Sofie Røgeberg ...	2,5	2			1	1	1	2	1	1	2	2	3	1	2			1,5	2,5	Meget godt (1,70).
Inga Wessel	2	1,5			1,5	1	2	2	1	2	2,5	1	1,5	1	1			2,5	2,5	Meget godt (1,67).

VIII.
**Kongsbergs Middelskoles Indtægter og Udgifter
i Skoleaaret
1ste Juli 1881 til 30te Juni 1882.**

Indtægt:

1. Beholdning fra forrige Aar.		
a) Restancer	Kr. 37.50	
b) Kontanter	- 551.37	Kr. 588.87
2. Skole- og Indskrivningspenge .	-	4690.00
3. Kommunens Bidrag	-	1880.00
4. Privatisters Gebyr og Salg af Karakterbøger	-	175.75
5. Tilskud af Statskassen (hvoraf Kr. 1000 til Alderstillæg) . . .	-	10360.00

Kr. 17694.62

Udgift:

1. Lønninger:		
a) Gage til de kgl. ansatte Lærere . . .	Kr. 9800.00	
b) Klasselærere . . .	- 1700.00	
c) Timeundervisning og Vikariat . . .	- 1925.00	
d) Kasserer og Pedel . . .	- 650.00	
	<hr/>	Kr. 14075.74
2. Alderstillæg	-	1000.00
3. a) Bibliotheket . . .	Kr. 79.65	
b) Fysikalske og na- turhistoriske Sam- linger	- 5.00	
c) Andre Læremid- ler	- 36.00	
	<hr/>	- 120.65
4. a) Fripladse	Kr. 504.00	
b) Moderation for Brødre	- 369.00	
	<hr/>	- 873.00
5. Lys og Brænde	-	434.92
6. Tryknings- og Avertissements- omkostninger, Program, Skrive- materialier	-	112.80
7. Blandede og tilfældige Udgifter	-	250.01
8. a) Restancer	Kr. 157.50	
b) Kontant	- 670.00	
	<hr/>	- 827.50
		<hr/>
		Kr. 17694.62

Skoleaarets Pensa.

Religion.

- Klasse I.** I Bibelhistorie (Vogts lille Bibelh.) læst og repeteret fra Begyndelsen til det nye Testamente. — I Katekismus de 5 Parter og nogle af Sentenserne. — En Del Salmer lærte udenad efter Landstad.
- Klasse II.** I Bibelhistorie læst og repeteret fra det nye Testamente og ud Bogen. — I Katekismus som Kl. I. — Salmer som Kl. I.
- Klasse III.** I Bibelhistorie (Vogts for Borger-skoler) læst og repeteret fra Begyndelsen til det babyloniske Exil. — Af Forklaringen læst og repeteret 1ste Part. — En Del Salmer lærte udenad efter Landstad. Læsning i Lukas's Evangelium.
- Klasse IV.** I Bibelhistorie læst og repeteret fra det nye Testamente til Langfredag. — I Forklaring læst og repeteret fra 3die Part og ud samt fra 3die Artikel til Spørgsmaal 410. — Læsning i Lukas's Evangelium.
- Klasse V** som Kl. IV.
- **VI.** I Bibelhistorie læst og repeteret det nye Testamente. — Forklaringen repeteret i sin Helhed. Læsningen i Lukas's Evangelium tilendebragt.

Modersmaal.

Klasse I. Eriksens og Paulsens Læsebog, 2den Del. Læst fra P. 204—436. — I Grammatik (Hofgaards) i andet Halvaar §§ 1—23 og §§ 71—110. — Analyse efter Læsebogen og Jensens Exempelsamling. — Digte lærte udenad. — Diktat i første Halvaar tre Gange, i andet Halvaar to Gange ugentlig.

Klasse II. Eriksens og Paulsens Læsebog, 2den Del. Læst fra P. 304—436. — I Grammatik §§ 1—23 og det vigtigste af §§ 57—162. — Analyse og Digte som i Kl. I. — Diktat to Gange ugentlig.

Klasse III. Læsning: det meste af det til første Aar henlagte Læsestof i Eriksens og Paulsens Læsebog, 3die Del. — Flere Digte lærte udenad. — Efter Hofgaards Grammatik Formlæren samt Læren om Hoved- og Bisætninger med Forbigaaelse af de fleste Anmærkninger. — Stadig Analyse, under hvilken tillige Læren om den enkelte Sætning er indøvet. — Retskrivningsreglerne gennemgaaede efter Schreiner og Jynge. — Skriftlige Arbejder: Diktat, Gjenfortælling og Omskrivning af Digte til Prosa.

Klasse IV. Læsning: det væsentlige af andet Aars Læsestof i Eriksens og Paulsens Læsebog, 3die Del. — Flere Digte lærte udenad. — I Grammatik Sætningslæren, §§ 111—166, i Forbindelse med Analyse; Afsnit af Formlæren repeterede. — Retskrivningsreglerne efter Schreiner og Jynge. — Skriftlige Arbejder: Diktat, Gjenfortælling, prosaisk Gjengivelse af Digte samt lettere Opgaver af beskrivende og skildrende Art tilligemed Fortællinger over Ordsprog. Hjemmestil i Regelen hver fjortende Dag. —

Klasse V. Af Eriksens og Paulsens Læsebog, tredje Del, læst og gennemgaaet udvalgte Prosastykker og nogle Digte. Oehlenschlägers Aladdin dels forelæst for Klassen, dels oplæst af Disciplene. — Gunlaug Ormstunges Saga. — Jeppe paa Bjerget. — Scener af Bjerregaards »Fjeld-eventyret«. — Det Læste oftere søgt mundtlig gjengivet af Disciplene, forsaavidt Stoffet har tilladt det. — Hofgaards Grammatik: Afsnit af Formlæren og Sætningslæren. — S. Petersens »Nordmændenes Gudesagn«. Hver anden Uge Fremsigelse af udenadlærte Stykker, afveklende Prosa og Digt. — Hjemmestil hver anden Uge (ialt 19).

Klasse VI. Eriksens og Paulsens Læsebog 3die Del. — Læst udvalgte Stykker af Fælleslitteraturens Hovedforfattere: Holberg, Ewald, Wessel, Baggesen, Oehlenschläger. Jeppe paa Bjerget. Kjærlighed uden Strømper. Literaturhistoriske Oplysninger om Forfatterne, hovedsagelig i biografisk Form. Stykker af nyere norske Forfattere. Bjørnsons »Mellem Slagene«. I første Halvaar hver anden Uge Fremsigelse af Digte eller Prosastykker. — S. Petersens »Nordmændenes Gudesagn«, den almindelige Del. Hjemmestil hver anden Uge (ialt 19).

Tysk.

Klasse I. Lassens Læsebog for Begyndere til Adjektivet P. 34.

Klasse II. Lassens Læsebog for Begyndere læst og repeteret flere Gange fra P. 18—56 (S. 25—51) med det hertil svarende af Løkkes større Grammatik. — Skriftlige Bøiningsøvelser.

Klasse III. Lassens Læsebog for Begyndere læst og repeteret fra P. 68 (St. 64) og ud. — 4

Digte lærte udenad. — I Grammatik (Løkkes større) Formlæren repeteret i grove Træk, til dels flere Gange. — Mundtlige og skriftlige Øvelser, med Benyttelse dels af Exemplerne til Retrovertering i Lassens Læsebog, dels (i andet Halvaar) af D. F. Knudsens Stiløvelser, hvoraf de simpleste Exempler er benyttede fra Begyndelsen til Tidsbestemmelser, fra Adjektiverne til pronominale Adverbier.

Klasse IV. Paus og Lassens Læsebog fra P. 1—30 læst og repeteret. — I Grammatik: §§ 62—135 samt §§ 144—155; af Syntaxen er gennemgaaet Kasuslæren, væsentlig efter Stiløvelserne (D. F. Knudsens). — Stiløvelser: Mundtlig det meste af 1ste Afdeling til de sammenhængende Stykker; skriftlig de sammenhængende Stykker i 1ste Afdeling 1—19. Hjemmestil 1 Gang om Ugen.

Klasse V. Læsebogen P. 30—69 læst og repeteret. — I Grammatik: Formlæren §§ 104—161; Kasuslærens og Moduslærens vigtigste Regler gennemgaaede og indøvede dels mundtlig dels skriftlig gennem tilsvarende Afsnit af Stiløvelserne. — Stiløvelser: Mundtlig de fleste Stykker af Kasuslæren, i 2den Afdeling; skriftlig de sammenhængende Stykker i 1ste Afdeling No. 21—24, 2den Afdeling No. 1—18. Hjemmestil 1 Gang om Ugen.

Klasse VI. Paus og Lassens Læsebog ca. 57 Sider, hvoraf det meste statarisk. — I Grammatik: Formlæren repeteret tilligemed Kasuslærens Hovedregler; Moduslæren gennemgaaet under Indøvelse efter Stiløvelserne. — Stiløvelser: Mundtlig Kasuslærens Hovedregler samt Modus- og Sætningslæren i 2den Afdeling; skrift-

lig udvalgte Stykker af 2den Afdeling og Til­ lægget. Hjemmestil en Gang om Ugen.

Latin.

Klasse IV. Johanssens Læsebog 1ste Afdeling og et Par Sider af 2den Afdeling; af de norske Exempler er de fleste efter mundtlig Gjennem­ gaaelse skrevne som Stil. Det læste Pensum repeteret. — Af Schreiners Grammatik læst og repeteret det væsentligste af Formlæren; Syn­ taxens Hovedregler gennemgaaede i Tilslut­ ning til Læsebogens Exempler.

Klasse V. Af Cornelius Nepos læst og repeteret 8 Feltherrer. Fremdeles læst og repeteret Phæ­ dri Fabler (Voss' Udvalg). — Af Schreiners Grammatik læst i Formlæren de anomale Ver­ ber (ikke alle medtagne); i Syntax Kasuslæren (kun det væsentligste medtaget) samt §§ 277— 289; 299—301; 313—340; 350—354; 367—373; 377; 383; 399—401 (Anmærkninger ikke med­ tagne). Hjemmestil 1 Gang om Ugen (ialt 34). Paa Skolen jevnlig skriftlige Øvelser.

Klasse VI. Efter Voss' Udvalg læst og repeteret Cæsar de bello Gallico lb. I fra c. 16 og lb. II. Fremdeles Ciceros catilinariske Taler I og III. Phædrus repeteret. — I Grammatik: af Formlæren de anomale Verber; væsentlige Af­ snit af Syntaxen, navnlig af Moduslæren, un­ der Indøvelse efter Andersens og Gjørs Stil­ øvelser. Hjemmestil 1 Gang om Ugen (ialt 34). Paa Skolen jevnlig mundtlige og skriftlige Øvelser.

Engelsk.

Klasse IV. Lydlæren og Formlæren i sine Hoved­ træk, og vigtigere Punkter af Syntaxen efter

Løkkes større Grammatik. Af Løkkes »Læsebog for Begyndere« læst og repeteret Side 1—52. Side 38—52 retroverteret efter skreven Oversættelse.

Klasse V. Af Løkkes Grammatik fra §§ 122—195. Af Knudsen og Løkkes Stiløvelser (de sammenhængende Stykker) 12 Blade. Af Løkkes »Læsebog for Begyndere« 30 Blade. Af Løkkes »Læsebog for Mellemlklasserne« 20 Blade.

Klasse VI. Af Løkkes Grammatik §§ 122—180. Hele Grammatikken repeteret. Af Knudsen og Løkkes Stiløvelser (sammenhængende Stykker) 12 Blade. Synonymer og Præpositioner gennemgaaede efter Stiløvelserne. — Af Løkkes Læsebøger 42 Blade. — Dickens' »A Christmas Carol« med Forbigaaelse af det Vanskeligste.

Fransk.

Klasse V. Knudsen og Wallems Læsebog til Side 23 (Andet Afsnit) med det hertil svarende af Knudsens Grammatik læst og repeteret.

Klasse VI. Af Knudsen og Wallems Læsebog læst og repeteret (ved at den foregaaende Times Pensum er oversat om igjen) fra Side 56—89 (No. 33—45). Læst Syntaxen efter Knudsens Grammatik. Den hele Grammatik repeteret. Endel Stile til Indøvelse af det i Grammatikken læste.

Historie.

Klasse I. Eriksens lille Verdenshistorie fra Begyndelsen til Middelalderen.

Klasse II. Samme Lærebog fra Sulla og Marius til den franske Revolution.

Klasse III. Nissens Verdenshistorie fra Begyndel-

sen til Middelalderen. — Eriksens Nordens Historie til Folkungerne i Norge.

Klasse IV. Nissen og Daae's Verdenshistorie fra »den anden puniske Krig« til »Capetingerne i Frankrig«. Eriksens Nordens Historie fra »Sverige indtil Kalmarunionen« til »Sverige under Vasaslægten«.

Klasse V. Nissen og Daae's Verdenshistorie fra »Østeuropa« (Stykke 105) til Ludvig den 14de. — Eriksens Nordens Historie fra »de tre nordiske Riger under Kalmarunionen« til »Danmark og Norge under Enevældet«.

Klasse VI. Nissen og Daae's Verdenshistorie fra »Huset Stuart bestiger Thronen« og Bogen ud. Derefter Lærebogen repeteret. Nordens Historie repeteret.

Geografi.

Klasse I—II. Siewers' »Grundtræk« læst og repeteret flere Gange. Karttegning.

Klasse III—IV. Geelmuydens Geografi: Fra Italien ud Bogen, læst og repeteret. Karttegning.

Klasse V. Geelmuydens Geografi læst og repeteret fra Italien til Vest-Turkestan. Derhos læst fra Bogens Begyndelse til Europa (Fysisk Geografi).

Klasse VI. Lærebogen repeteret,

Mathematiske Fag.

Klasse I. Regning: Gjennemgaaet de 4 Regningsarter med hele ubenævnte Tal efter Johannesens Regnebogs 1ste Hefte. Af 2det Kapitel i samme Hefte (om uensbenævnte Tal) gennemgaaet til § 3.

Klasse II. Regning: Johannesens Regnebog 1ste Hefte gennemgaaet fra 2det Kapitel om uens-

benævnte Tal og ud. Af 2det Hefte om Brøk er gennemgaaet fra Begyndelsen til § 4 (Addition af almindelig Brøk).

Klasse III. Regning: Gennemgaaet Brøk og Decimalbrøk efter 2det Hefte af Johannesens Regnebog. Af 3die Hefte er gennemgaaet enkelt og sammensat Reguladetri, Procentregning samt enkelt Rente. — Lette Konstruktioner, svarende til de i 1ste Bog af Bonnevis Geometri behandlede Sætninger.

Klasse IV. Bonnevis Arithmetik: Fra Begyndelsen til Rodstørrelser med Forbigaaelse af Proportioner og Ligninger af 1ste Grad med flere ubekjendte. Tilsvarende Regning af Opgaver. — Praktisk Regning: Enkelt og sammensat Reguladetri, enkelt Rente, Rabat og Disconto. Repeteret det metriske System. — Geometri: Konstruktion og Udmaaling af Polygoner. — 1ste Bog af Bonnevis Geometri læst og repeteret.

Klasse V. Bonnevis Arithmetik: Fra Proportioner og ud Bogen. Tilsvarende Opgaver. — Praktisk Regning: Enkelt og sammensat Reguladetri, Kjederegel, Delingsregning, Blandingsregning, Rente, Rabat og Disconto. — Geometri: Bonnevis Lærebog fra 2den til 6te Bog. Tilsvarende Opgaver.

Klasse VI. Bonnevis Arithmetik: Repeteret hele Bogen. Ligeledes repeteret enkelt og sammensat Reguladetri, Kjederegel, Delingsregning, Blandingsregning, Rente, Rabat, Disconto og Terminers Reduktion. — Geometri: Bonnevis Lærebog fuldstændig repeteret.

Naturkundskab.

Klasse II. Sørensens Dyrerigets Naturhistorie: Læst og repeteret fra Begyndelsen til Krybdyr.

Klasse III. Naturhistorie, samme Lærebog: Læst og repeteret fra Krybdyr til Orme; desuden repeteret Afsnittet om Menneskets Ledgemed. — Sørensens Planterigets Naturhistorie: 1ste Afsnit om Plantens ydre Bygning. Plantebeskrivelse.

Klasse IV. Naturhistorie, samme Lærebog: Fra Orme og ud Bogen. — Sørensens Planterigets Naturhistorie: Fra Planternes Inddeling og ud Bogen. Plantebeskrivelse.

Klasse V. Christies mindre Lærebog i Fysik: Læst og repeteret den obligatoriske Del. Af det valgfri Pensum: Afsnittene om Lyd og Lys. — Sammen med Kl. VI er desuden en Del Mineraler og Bergarter, svarende til Høyers Udkast til en Mineralogi, fpreviste og mundtlig gennemgaaede.

Klasse VI. Christies mindre Lærebog i Fysik: Repeteret den obligatoriske Del af denne Lærebog, samt læst og repeteret, hvad der i samme er betegnet som valgfrit Pensum. — Repeteret Dyr- og Planteriget efter Sørensens Lærebøger. — Høyers Udkast til en Mineralogi for Middelskolen: Læst hele Bogen, idet Skolens Mineralsamling samtidig er benyttet.

Tegning.

Klasse II. Stigmografiske Forøvelser. Planche I—XV — med Rudenet — efter det af Kirkedepartementet udgivne Apparat for Tegneundervisning.

Klasse III. Pl. XII—XVIII uden Hjælp af Rude-
net. Ornamenttegning.

Klasse IV. De vanskeligste Fortegninger af Tegne-
apparatet samt Ornamenttegning.

Klasse V. Frihaandstegning: Ornamenter. — Pro-
jektionstegning: Forskjellige lettere Opstillin-
ger af de almindeligst forekommende Legemer
i Grundrids og Oprids eller Front og Profil.

Klasse VI. Frihaandstegning: Ornamenter. — Pro-
jektionstegning: Som i Kl. V, men med van-
skeligere Opstillinger af Legemerne.

Skrivning.

Klasse I. De vigtigste Grundtryk og de smaa og
store latinske Bogstaver samt Øvelser i at binde
disse sammen til Ord med Anvendelse af Takt-
methoden. Senere lette Sætninger med latinsk
Skrift efter Lærerens Opskrift.

Klasse II. Latinsk Skrift efter Lærerens Opskrift
og Sandbergs Forskrifter. — Sammen med Kl.
I Læsning af latinsk og gothisk Haandskrift
efter de lettere Stykker i Feragens »Øvel-
sesbog«.

Klasse III. Fortsat Øvelse i latinsk Skrift efter
Sandbergs Forskrifter, Afskrift efter Bog og
Lærerens Diktat. — Læsning især af gothisk
Haandskrift efter de vanskeligere Stykker i Fe-
ragens »Øvelsesbog«.

En Gang hver Uge har Disciplenes Stile-
bøger i Klasserne IV, V og VI været fore-
lagte Skrivelæreren til Bedømmelse af Haand-
skriften.

IX.

Skoleaaret. Examina m. m.

I Høstsemestret forrige Aar havde Skolen de lovbefalede Exercisferier i Ugen fra den 4de til den 9de September, og endte de som sædvanlig med en Udflugt.

Den 21de Februar (2den Markedsdag) afholdtes et Præmieskirend for Skolens ældre Gutter.

Til indeværende Aars Afgangsexamen agter at fremstille sig samtlige 12 Disciple af Skolens Kl. VI,

- nemlig paa Latinlinien: 1. Sten Flaata
2. Andreas Frog
3. Hans P. N. Ruud
4. Ingjald Eriksen
5. Gustav Wessel
og paa Engelsklinien: 6. Severin Gaasrud
7. Holm Holmsen
8. Anders Bjerknæs
9. Erik Mortensen
10. Harald Schmidt
11. Hans Berg
12. Bernhard J. Thomassen.
- samt som Privatister: 1. Inga Emilie Klem
2. Sigrid Mortensen
3. Wilhelmine Fredrikke
Holmsen
4. Gurine Olava Flaata.

Af Privatisterne agte to at underkaste sig Examen i de matematiske Fag i Henhold til Lov af 15de Juni 1878.

Som Censorer ved den skriftlige og mundtlige Del af Afgangsexamen vil fungere:

i Religion	Tilsynslærer Hoff
Modersmaal	Adjunkt Greve
Latin	—
Engelsk	Rektor
Tysk	Adjunkt Bøhmer
Fransk	Rektor
Historie	Bøhmer
Geografi	Adjunkt Udby
Mathematik	Artilleriløitnant Lund
Naturkundskab	Hyttemester Stalsberg
Tegning	Udby
Skrivning	Rektor.

Undervisningen slutter for Kl. VI Tirsdag den 11te, for Kl. V Onsdag den 12te Juni.

Skriftlig Examen afholdes for alle Klasser Fredag den 15de Juni og følgende Dage.

Derefter gjenoptages Undervisningen for Klasserne V—I Fredag den 22de og vedvarer til og med Onsdag den 27de Juni, hvorefter den mundtlige Examen for den hele Skole tager sin Begyndelse Fredag den 30te Juli og afholdes efter omstaaende Examenstabel.

**Examenstabel for den mundtlige Del af Afgangs- og Aarsexamen ved Kongserbergs
Middelskole i Juni og Juli 1883.**

Examensdag.	Formiddag Kl. 8.	Eftermiddag Kl. 4.
Lørdag den 30te Juni.	Kl. VIA Regning og Geometri Udby. - V Religion — Johnson. - IV Modersmaal — Greve. - III Tysk — Rektor.	Sang for alle Klasser Kl. 5.
Mandag den 2den Juli.	Kl. VI Engelsk — Böhmer. - III Religion — Johnson.	Kl. VIB Regning og Geometri Udby. - VI L. Latin — Rektor.
Tirsdag den 3die Juli.	Kl. VIA Historie — Greve. - V Regning og Geometri Udby. - II & I Modersmaal — Johnson.	Kl. III Geografi — Böhmer. - I Tysk — Johnson.

<p>Onsdag den 4de Juli.</p>	<p>Kl. VIB Historie — Greve. - V Modersmaal — Rektor. - IV Regning og Geometri Udby. - II & I Religion — Johnson.</p>	<p>Kl. V Fransk — Bøhmer. - III Regning — Udby.</p>
<p>Torsdag den 5te Juli.</p>	<p>Kl. VIA Modersmaal — Rektor. - V Geografi — Johnson. - IV Naturkundskab — Udby. - II & I Geografi — Bøhmer.</p>	<p>Kl. VE. Engelsk — Bøhmer.</p>
<p>Fredag den 6te Juli.</p>	<p>Kl. VI B Tysk — Greve. - V L. Latin — Rektor. - IV Religion — Johnson. - III Naturkundskab — Udby.</p>	<p>Kl. VIA Tysk — Greve. - V Historie — Johnson. - II Naturkundskab — Udby.</p>

Examensdag.	Formiddag Kl. 8.	Eftermiddag Kl. 4.
Lørdag den 7de Juli.	Kl. VI B Fransk — Bøhmer. - V Naturkundskab — Udby. - IV Historie — Greve. - II&I Historie — Johnson.	Kl. VI A Fransk — Bøhmer.
Mandag den 9de Juli.	Kl. V Tysk — Greve. - IV Geografi — Bøhmer. - III Historie — Johnson. - II & I Regning — Udby.	Kl. VI B Modersmaal — Rektor.
Tirsdag den 10de Juli.	Kl. VI A Religion — Johnson. - VI B Naturkundskab — Udby. - IV L. Latin — Greve. - IV E. Engelsk — Bøhmer,	Kl. VI B Religion — Johnson. - VI A Naturkundskab — Udby. - III Modersmaal — Greve,

Onsdag
den 11te Juli.

Kl. VI A Geografi — Johnson.
- IV Tysk — Greve.
- II Tysk — Böhmer.

Kl. VI B Geografi — Johnson.

Bekjendtgjørelse af Examens Udfald finder Sted Lørdag den 14de Juli Kl. 10 Formiddag i Skolens Gymnastiklokale.

Ferierne indtræder Mandag den 16de Juli og varer til Lørdag den 18de August.

Disciplene møder efter Ferierne paa Skolen Mandag den 20de August, de nyoptagne Kl. 9 til Optagelsesprøve, de andre Kl. 11 Formiddag.

Paa Medlæreres og egne Vegne giver jeg mig den Ære at indbyde Forældre og Foresatte samt enhver Anden, der maatte interessere sig for Skolen og dens Gjerning, til at overvære saavel den mundtlige Examen som Bekjendtgjørelsen af Examens Udfald.

Kongsbergs offentlige Middelskole i Juni 1883.

J. F. Ordning.
